

UDENRIGSMINISTERIET

EKN, sagsnr.: 2023-17908
Den 7. september 2023

Rådsmøde (almindelige anliggender) den 19. september 2023

SAMLENOTAT

1. Forberedelse af mødet i Det Europæiske Råd den 26.-27. oktober 2023 (udkast til dagsorden)	2
2. Lovgivningsmæssig programmering.....	4
3. Den årlige dialog om retsstatsprincippet	6
4. Evaluering af Rådets årlige dialog om retsstatsprincippet	8

1. Forberedelse af mødet i Det Europæiske Råd den 26.-27. oktober 2023 (udkast til dagsorden)

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 19. september 2023 forventes udkastet til kommenteret dagsorden for mødet i Det Europæiske Råd den 26.-27. oktober 2023 præsenteret og drøftet. Udkastet til kommenteret dagsorden foreligger endnu ikke, og dagsordenen for mødet er fortsat under overvejelse. På nuværende tidspunkt er forventningen, at der på mødet i Det Europæiske Råd den 26.-27. oktober vil være en drøftelse af Ukraine og EU's eksterne relationer samt økonomiske emner, herunder forslaget om en revision af EU's flerårige finansielle ramme 2021-2027 (MFF). Regeringen ventes at tage formandskabets præsentation af udkastet til kommenteret dagsorden til efterretning.

2. Baggrund

Der afholdes møde i Det Europæiske Råd den 26.-27. oktober 2023. I henhold til forretningsordenen for Det Europæiske Råd (artikel 3) forbereder Rådet (almindelige anliggender) møderne i Det Europæiske Råd.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 19. september 2023 forventes udkastet til kommenteret dagsorden for mødet i Det Europæiske Råd den 26.-27. oktober 2023 præsenteret og drøftet. Udkastet til kommenteret dagsorden foreligger endnu ikke, og dagsordenen for mødet er fortsat under overvejelse. På nuværende tidspunkt er forventningen, at der på mødet i Det Europæiske Råd den 26.-27. oktober vil være en drøftelse af Ukraine og EU's eksterne relationer samt økonomiske emner, herunder forslaget om en revision af EU's flerårige finansielle ramme 2021-2027 (MFF).

Det må forventes, at dagsordenen kan blive justeret frem mod mødet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Udkastet til den kommenterede dagsorden for Det Europæiske Råd den 26.-27. oktober 2023 ventes ikke i sig selv at indebære statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget, for samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Det er dog muligt, at Det Europæiske Råd vil blive fulgt op af konkrete retsakter, målsætninger, konklusioner eller andet, der vil kunne få sådanne konsekvenser. Konsekvenserne af disse vil først kunne vurderes, når der foreligger konkrete forslag.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Idet der endnu ikke foreligger et udkast til kommenteret dagsorden, kendes andre landes holdninger ikke på nuværende tidspunkt.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen ventes at tage formandskabets præsentation af udkastet til kommenteret dagsorden til efterretning.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Lovgivningsmæssig programmering

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

På rådsmødet (almindelige anliggender) forventes en første drøftelse af den årlige programmering af lovgivningsarbejdet med udgangspunkt i den hensigtserklæring, som Europa-Kommissionen forinden sender til formanden for Europa-Parlamentet og formandskabet for Rådet vedrørende Kommissionens kommende arbejdsprogram for 2024. Hensigtserklæringen er endnu ikke modtaget. Regeringen støtter, at hensigtserklæring samt den lovgivningsmæssige programmering afspejler prioriteterne i Det Europæiske Råds strategiske dagsorden for 2019-2024.

2. Baggrund

Det følger af den inter-institutionelle aftale om bedre lovgivning mellem Rådet, Kommissionen og Europa-Parlamentet fra 2016 (IIAen), at de tre institutioner sammen skal styrke EU's årlige og flerårige programmering. Formålet med den tilbagevendende, årlige programmering er at identificere de større politiske sager, som bør have særlig prioritet i lovgivningsarbejdet på tværs af institutionerne for derved også i praksis at sikre reel samordning af tilrettelæggelsen af lovgivningsarbejdet i hhv. Europa-Parlamentet og Rådet.

3. Formål og indhold

På rådsmødet ventes Kommissionen at præsentere en hensigtserklæring vedrørende den lovgivningsmæssige programmering for 2024. Hensigtserklæringen er endnu ikke modtaget. Den forventes fremsendt til formandskabet for Rådet medio september 2023. Drøftelsen indgår i en årligt tilbagevendende, struktureret proces, hvor Kommissionen søger input fra både Rådet og Europa-Parlamentet som led i arbejdet med den lovgivningsmæssige programmering og tilrettelæggelsen af det kommende års lovgivningsarbejde. Processen ventes at munde ud i en fælleserklæring mellem Rådet, Kommissionen og Europa-Parlamentet om Unionens lovgivningsmæssige prioriteter for 2024 senere på året.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal i henhold til IIA'en af 2016 inddrages i dialogen med Kommissionen om det årlige arbejdsprogram, ligesom den senere inter-institutionelle fælleserklæring skal underskrives af formændene for de tre institutioner. Kommissionens hensigtserklæring ventes fremsendt til formanden for Europa-Parlamentet medio september 2023.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Præsentationen og drøftelsen af Kommissionens hensigtserklæring om den lovgivningsmæssige programmering ventes ikke i sig selv at have konsekvenser for EU's budget, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Der vil blive taget stilling til konsekvenserne af konkrete forslag, der følger af hensigtserklæringen eller den fælles programmering, når forslagene fremlægges.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er forventningen, at der vil være bred opbakning til Kommissionens hensigtserklæring samt arbejdet med den lovgivningsmæssige programmering.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter, at Kommissionens hensigtserklæring vedrørende Kommissionens arbejdsprogram for 2024 samt den lovgivningsmæssige programmering afspejler prioriteterne i Det Europæiske Råds strategiske dagsorden for 2019-2024, og finder det desuden vigtigt at sikre et godt samarbejde mellem institutionerne om det løbende lovgivningsarbejde. Regeringen vil vurdere og tage stilling til konkrete lovgivningsmæssige forslag i takt med, at de fremsættes.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

3. Den årlige dialog om retsstatsprincippet

KOM (2023) 0800

Nyt notat

1. Resumé

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 19. september 2023 forventes en præsentation af Kommissionens fjerde årlige retsstatsrapport. Præsentationen forventes efterfulgt af en horisontal drøftelse af retsstatsituationen på tværs af EU. Fra dansk side støtter man Kommissionens indsats for at øge monitoreringen af retsstatsforholdene i medlemslandene. Fra dansk side støtter man ligeledes, at det spanske formandskab fortsætter retsstatsdialogen, som indebærer først en horisontal drøftelse og efterfølgende en landespecifik drøftelse på baggrund af Kommissionens rapport.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 5. juli 2023 sin fjerde årlige retsstatsrapport. Rapporten redegør for retsstatsforholdene på tværs af EU og særskilt i de enkelte medlemslande.

Som led i indsatsen for at styrke retsstatsprincippet i EU's medlemslande lagde Kommissionen i en meddelelse fra juni 2019 op til, at Kommissionen på årlig basis skulle udarbejde en retsstatsrapport. Formålet med rapporten er at monitorere efterlevelsen af retsstatsprincippet på tværs af EU's medlemslande for bedre rettidigt at kunne identificere problematiske tendenser, og dermed forebygge, at de udvikler sig til deciderede problemer. Forslaget fik bred opbakning blandt medlemslandene.

Rapporten baserer sig på skriftlige bidrag fra samtlige medlemslande samt på anerkendte kilder såsom Venedig-Kommissionen og GRECO. Derudover har Kommissionen gennemført virtuelle landebesøg under udarbejdelsen af rapporten. Rapporten indeholder konkrete, landespecifikke anbefalinger til at forbedre retsstatstilstanden.

Rapporten udgør et solidt grundlag for at vurdere retsstatssituationen på tværs af EU. Samtidig tilvejebringer rapporten grundlaget for Rådets årlige dialog om retsstatsprincippet, som indebærer først en horisontal drøftelse af retsstatssituationen i EU og dernæst landespecifikke drøftelser. Siden Kommissionen offentliggjorde sin første retsstatsrapport i 2020, er der indtil videre blevet gennemført landespecifikke drøftelser af alle medlemslandene, herunder også Danmark.

De landespecifikke drøftelser af de kommende fem medlemslande forventes gennemført på rådsmødet (almindelige anliggender) den 24. oktober 2023 og forelægges særskilt forud herfor. Danmark vil sammen med Tyskland, Estland, Irland og Grækenland være genstand for den landespecifikke drøftelse.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 19. september 2023 forventes en præsentation af retsstatsrapporten efterfulgt af en horisontal drøftelse med afsæt i retsstatsrapportens indledende kapitel om retsstatssituationen på tværs af EU.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet, erhvervslivet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

En række medlemslande, herunder Danmark, har løbende udtrykt støtte til Kommissionens øgede monitorering af retsstatsforholdene på tværs af EU og i de enkelte medlemslande.

Enkelte lande har modsat været mere kritiske over for Kommissionens øgede monitorering.

Der forventes samlet set opbakning til Kommissionens rapport samt det spanske formandskabs initiativ om at fortsætte retsstatsdialogen på baggrund af rapporten efter samme metode som under de seneste formandskaber.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen finder det afgørende, at alle medlemslande lever op til EU's grundlæggende værdier, herunder demokrati og retsstatsprincippet. Efterlevelse af retsstatsprincippet er afgørende for både legitimiteten og effektiviteten af samarbejdet mellem EU's medlemslande, inkl. det indre marked. Regeringen bakker derfor varmt op om Kommissionens styrkede initiativ om løbende at monitorere og drøfte efterlevelsen af retsstatsprincippet.

Retsstatsrapporten er et nyttigt redskab til at identificere mulige, negative tendenser og til rettidigt at forebygge, at de udvikler sig til deciderede problemer, som det efterfølgende er vanskeligt at rette op på. Regeringen finder samtidig, at Kommissionens retsstatsrapport og retsstatsdialogen i Rådet er et nyttigt supplement til artikel 7-procedurene, EU-Domstolens virke og retsstatsmekanismen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen er ikke tidligere forelagt Folketingets Europaudvalg.

4. Evaluering af Rådets årlige dialog om retsstatsprincippet

KOM-dokument foreligger ikke.

Revideret notat (ændringer er markeret med streg i margenen)

1. Resumé

Der forventes på rådsmødet (almindelige anliggender) den 19. september 2023 en drøftelse af den forestående evaluering af Rådets årlige dialog om retsstatsprincippet. Det er forventningen, at det spanske EU-formandskab – som led i formandskabets generelle prioritet om at styrke den fælles europæiske identitet og fælles værdier – vil ønske at benytte evalueringen af den årlige retsstatsdialog til at føre dialogen i en mere struktureret og resultatorienteret retning samt konsolidere dialogen under efterfølgende formandskaber. Det er endvidere forventningen, at evalueringen på et senere rådsmøde under spansk formandskab vil munde ud i drøftelser af rådskonklusioner. Regeringen støtter formandskabets ambition om at styrke dialogen med henblik på at sikre retsstatsprincippet i EU.

2. Baggrund

Den 16. december 2014 vedtog Rådet (almindelige anliggender) konklusioner, der understregede retsstatsprincippet som én af EU's kerneværdier, og som lagde vægt på Rådets rolle i at fremme en kultur med respekt for retsstatsprincippet i EU.

Rådskonklusionerne indeholdt en beslutning om at etablere en årlig dialog mellem medlemslandene til at fremme og beskytte retsstatsprincippet inden for traktatens rammer. Den årlige dialog om retsstatsprincippet i EU skulle baseres på principperne om objektivitet, ikke-diskriminering og ligebehandling af medlemslandene. Samtidig blev det understreget, at den årlige dialog ikke skulle skabe overlap men derimod komplementere andre EU-instrumenter samt indsatser i andre internationale organisationer.

I overensstemmelse med de oprindelige rådskonklusioner fra december 2014 blev Rådets årlige dialog evalueret første gang på et rådsmøde (almindelige anliggender) den 15. november 2016. Der blev dengang opnået enighed om at fortsætte dialogen og at arbejde for mere velforberejede og resultatorienterede drøftelser. Samtidig blev det besluttet, at dialogen skulle evalueres igen på rådsmødet (almindelige anliggender) i november 2019 under finsk formandskab.

Grundet manglende enighed i Rådet blev der i november 2019 ikke vedtaget rådskonklusioner om evalueringen af dialogen. På baggrund af drøftelserne i Rådet fremlagde det finske formandskab derimod formandskabskonklusioner, som understregede, at Rådet senest inden udgangen af 2023 ville foretage en ny evaluering.

I september 2020 fremlagde Kommissionen sin første årlige retsstatsrapport. Det tyske formandskab tog i 2020 i forlængelse heraf initiativ til at opdatere fremgangsmåden for dialogen, så den blev baseret på Kommissionens retsstatsrapport med henholdsvis en horisontal drøftelse og herefter landespecifikke drøftelser.

På rådsmødet d. 10. juli 2023 redegjorde det spanske formandskab for deres planer om at gennemføre en evaluering af Rådets retsstatsdialog og den videre proces herfor. Formandskabet forventer også, at evalueringen vil være på Rådets dagsorden senere i løbet af indeværende formandskab med henblik på drøftelse og evt. vedtagelse af rådskonklusioner.

3. Formål og indhold

På rådsmødet (almindelige anliggender) den 19. september 2023 forventes der en drøftelse af evalueringen af Rådets årlige dialog om retsstatsprincippet. Det er forventningen, at formandskabet vil ønske at benytte evalueringen af den årlige retsstatsdialog til at føre dialogen i en mere struktureret og resultatorienteret retning samt konsolidere dialogen under efterfølgende formandskaber.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanser, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at en række medlemslande vil bakke op om formandskabets ambition om at styrke Rådets årlige dialog om retsstatsprincippet. Det er dog samtidig forventningen, at enkelte medlemslande vil forsøge at modarbejde en styrkelse af dialogen om retsstatssituationen i EU.

En ændring af rammerne for dialogen i form af rådskonklusioner kræver konsensus i Rådet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen finder det afgørende, at alle medlemslande lever op til EU's grundlæggende værdier, herunder demokrati og retsstatsprincippet. Efterlevelse af retsstatsprincippet er afgørende for både legitimiteten og effektiviteten af samarbejdet mellem EU's medlemslande, inkl. det indre marked. Derfor støtter regeringen også formandskabets ambition om vedtagelse af rådskonklusioner med henblik på at styrke og konsolidere Rådets årlige dialog om retsstatsprincippet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen om Rådets evaluering af den årlige dialog om retsstatsprincippet har senest været skriftligt forelagt for Folketingets Europaudvalg d. 30. juni 2023 til orientering.